

РЕШЕНИЕ

№ 39640

гр. София, 14.10.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 82 състав, в
публично заседание на 14.09.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Вената Кабурова

при участието на секретаря Цветелина Заркова, като разгледа дело номер **1736** по описа за **2026** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от АПК.

Образувано е във връзка с подадена жалба от Народно събрание на Република България, представлявано от председателя Р. Н. чрез юрк. С. и Г. срещу указания за аварийно-временно укрепване на основание чл. 72, ал. 3 от Закона за културното наследство (ЗКН) вх. № 24-06-20/14.01.2026 г., издадени от експерти в СО, р-н „С.“ и инспектори в ГД „Инспекторат за опазване на културното наследство“ към Министерство на културата.

В жалбата се излагат твърдения за нищожност на оспорените указания, като издадени от некомпетентен орган, както и за неправилност поради наличие на противоречие между направените в тях констатации и конкретно дадените указания, както и поради неправилно приложение на материалния закон. Посочва се, че констатираните в указанията недостатъци по фасадата на сградата на Народното събрание, по своята същност не представляват съществени увреждания, изискващи аварийно укрепване, тъй като от конструктивна гледна точка не застрашават носимоспособността и конструктивната устойчивост на сградата.

В съдебно заседание жалбоподателят се представлява от юрк. С., която поддържа жалбата и моли съда да отмени оспорения административен акт. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Ответниците – арх. А. С. – старши експерт, отдел „Инвестиции и контрол по строителството, благоустройството и екология“ (ИКСБЕ), СО, р-н „С.“; арх. Т. С., старши експерт, отдел „ИКСБЕ“, СО, р-н „С.“; арх. И. Г., главен инспектор в Главна дирекция „Инспекторат за опазване на културното наследство“ (ГД „ИОКН“) към Министерство на културата; арх. инж. Г. Е. Л.-Х., главен инспектор в ГД „ИОКН“ на МК, редовно призовани, чрез своите представители и в писмени бележки по делото оспорват жалбата като неоснователна и недоказана. Претендират

сторените по делото разноски.

Съдът, след като обсъди доводите на страните и прецени приетите по делото писмени доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

Административното производство е започнало във връзка с подаден сигнал от гражданин вх. № РСЦ 25-КЦ01-1007/23.09.2025 г. чрез контактен център на Столична община, в който се изнасяли твърдения за пропуквания и други нарушения върху фасадата на сградата на Народното събрание, представляваща паметник на културата от национално значение. На 30.09.2025 г. и на основание чл. 223, ал. 1 от ЗУТ била извършена проверка на място и по документи от експерти към СО, р-н „С.“. Констатирано било, че сградата не се поддържа в техническо състояние, отговарящо на изискванията на чл. 169, ал. 1-3 от ЗУТ, съществува непосредствена опасност от падане на мазилка и на други елементи от фасадата и в това състояние е опасна за живота и здравето на работещите и на преминаващите покрай нея граждани.

С писмо вх. № 02-00-203/18.11.2025 г. по описа на Министерство на културата (МК) от председателя на Народното събрание се посочвало, че НС е предприело незабавни действия по подготовка на всички необходими законови процедури за организиране на цялостния процес, свързан с извършване на основен ремонт, възстановяване, реставрация и подобряване функционалността на сградата на площад „Народно събрание“ № 2. Била изтъкната и необходимостта от указания относно предприемане от НС на допълнителни превантивни мерки за обезопасяване на сградата. С писмо изх. № 08-00-987/24.11.2025 г. зам.министърът на културата е изискал от кмета на р-н „С.“, СО да бъде определен представител от района за участие в комисия по реда на чл. 72, ал. 3 от ЗКН, която да даде указания за аварийно-временни мерки за обезопасяване на сградата. С писмо от 28.11.2025 г. кметът на р-н „С.“ е посочил, че при обследването на недвижимата културна ценност, представител на р-н „С.“ ще бъде арх. А. С. – старши инспектор в отдел „ИКСБЕ“.

На 04.12.2025 г. на основание чл. 72, ал. 3 от ЗКН, след извършена проверка на място и по документи, били издадени оспорените в настоящото производство указания за аварийно-временно укрепване, издадени от експерти в СО, р-н „С.“, отдел „ИКСБЕ“ и инспектори в ГД „ИОКН“ към Министерство на културата, на обект: „Народно събрание“, единична архитектурно-строителна и историческа недвижима културна ценност с категория „национално значение“, с идентификатор 68134.100.81.1 по КККР, кв. 497, [населено място]. Като мотиви за издаването на акта били посочени редица проблемни места по фасадата на сградата, измежду които:

- Налични обрушвания на мазилката по фасадата на сградата, най-вече в участъците в непосредствена близост до корнизите, където са констатирани и пукнатини и липса на материал, което прави възможно отделяне на мазилката от основата;
- Значително олющване, напукване и отслояване на финишния слой по корнiza на сградата – индикация за проникване на влага;
- Паяжиновидни пукнатини по фасадите;
- Цокълът по целия контур на сградата е с видими петна и нехарактерно черно оцветяване около местата на фугите на камъка, от който е изграден;
- Компрометирани фуги по корнизите и фронтоните;
- Следи от влага около водосточните тръби, както и такива от системно овлажняване на цокъла;
- Значими пукнатини, пресичащи голямо поле от мазилка и носещи индикация за структурно движение или слабост на зидарията;
- Дървените врати на югоизточната и северозападната фасади са с олющено лаково покритие, ерозирани, в начален процес на гниене на дървесината, което компрометира тяхната

здравица;

С оглед така направените констатации по техническото състояние на сградата бил направен изводът, че то е незадоволително и не отговаря на изискванията на чл. 71, ал. 1, т. 1 от ЗКН и чл. 169, ал. 1 и 3 от ЗУТ, като създава непосредствена опасност от падане на мазилка и на други елементи от фасадите, както и риск за живота и здравето на обитавашите я и на преминаващите край нея. В заключение и с оглед обществената значимост на сградата и с цел запазването ѝ от по-нататъшно увреждане били дадени конкретни указания за аварийно-временни мерки на собствениците на сградата на Народното събрание, както и 3-месечен срок за тяхното изпълнение, а именно:

- Да бъде започната процедура по изготвяне на необходимата проектна документация и снабдяване със строителни книжа за осъществяването на аварийно-временните дейности. Всички намеси по сградата да се предприемат само въз основа на съгласувана с Министерство на културата/НИНКН проектна документация, в съответствие с изискванията на ЗКН;

- Обезопасителните дейности – демонтаж на лабилни елементи от мазилката, създаващи непосредствен риск от аварии и инциденти, както и ревизия на улуците и водосточните тръби с цел временно ограничаване на течовете, да бъдат отразени в графичен вид, като се обозначат точните места на патологиите по фасадите, както и степента и характера на установените повреди.

С оглед така установената фактическа обстановка, съдът достигна до следните правни изводи:

Жалбата е допустима, като подадена в законоустановения срок за това и от лице с правен интерес – процесната сграда е публична държавна собственост, като с Акт за публична държавна собственост № 06809/16.02.2015 г. е с предоставени права за управление на Народното събрание на Република България, а оспорените указания пораждат задължения за стопанисващото сградата лице.

Разгледана по същество, жалбата е неоснователна по следните съображения:

Съгласно чл. 72, ал. 1 от ЗКН, при наличие на обстоятелства, застрашаващи недвижимата културна ценност от увреждане или разрушаване, собственикът, концесионерът или ползвателят на имота е длъжен да уведоми кмета на общината, директора на регионалния музей и регионалния инспекторат по опазване на културното наследство по местонахождението на недвижимата културна ценност и да предприеме незабавни действия по обезопасяването ѝ. Според чл. 72, ал. 3 от ЗКН, при приложението на която разпоредба са издадени оспорените указания, кметът на общината или оправомощено от него длъжностно лице и регионалният инспекторат по опазване на културното наследство дават незабавно съответни указания за аварийно-временно укрепване и определят срок за изпълнението им.

От така посочената приложима правна уредба се установява, че законът възлага компетентността за издаване на обжалваните указания на два административни органа, които следва да я упражняват кумулативно, а именно кметът на общината или оправомощено от него длъжностно лице и регионалният инспекторат по опазване на културното наследство. В настоящия случай оспорените указания са издадени от една страна от арх. А. С. и арх. Т. С. – и двете заемащи длъжността „старши експерт, отдел „Инвестиции и контрол по строителството, благоустройството и екология“ към СО, р-н „С.“, а от друга от арх. И. Г. и арх. инж. Г. Л.-Х. - главни инспектори в Главна дирекция „Инспекторат за опазване на културното наследство“ към Министерство на културата. Съдът не приема оплакването на жалбоподателя, че административният акт е съставен от лица без компетентност, като въвежда това, като основание за неговата нищожност. В текста на нормата на чл. 72, ал. 3 от ЗКН не е споменато, че оправомощаването следва да бъде изрично и тази преценка на законодателя е обоснована от

спецификата на административнопроизводствената дейност. Съдът приема, че правомощията на представителите на ГД ИОКН следват по силата на законовата разпоредба, както и от съдържанието на приложените по делото длъжностни характеристики. Що се отнася до оправомощените от кмета на р-н „С.“, СО длъжностни лица, то същите са посочени от кмета на р-н „С.“, като участници в процедурата по чл. 72, ал. 3 от ЗКН с писмо от 27.11.2025 г. до зам. министъра на културата (л. 420 от делото). В конкретния случай се предполага, че действията по чл. 72, ал. 3 от ЗКН се извършват в условията на спешност, предвид наличие на обстоятелства, застрашаващи недвижима културна ценност от увреждане или разрушаване, поради което волята на законодателя не следва да се интерпретира с формално утежняващи обстоятелства по делегиране на правомощията.

На следващо място оспорените указания за аварийно-временно укрепване са издадени в предвидената писмена форма и съдържат посочените в чл. 59, ал. 2 от АПК реквизити, в т. ч. фактически и правни основания за тяхното издаване. В проведеното производство не са допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила, които да представляват основание за отмяна на акта.

В случая е спазен и приложимият материален закон. Производството по чл. 72 от ЗКН представлява бързо производство, което има за цел при възникване на обстоятелства, застрашаващи недвижимата културна ценност от увреждане или разрушаване да бъдат предприети незабавни действия по аварийно-временно укрепване. То се прилага единствено при аварийни ситуации, като предписаните указания следва да целят преустановяване на обстоятелства, застрашаващи недвижимата културна ценност. В случая, както от изготвения констативен протокол, така и от приложения към административната преписка снимков материал, безспорно се констатира наличието на компрометирани участъци по фасадата на сградата на Народното събрание, които застрашават освен запазването ѝ във вида, в който съществува до момента като културно-исторически паметник, но и създават риск за живота и здравето на гражданите, преминаващи непосредствено покрай нея. Задълженията на собствениците, концесионерите и ползвателите на недвижими културни ценности, за полагане на необходимите грижи за тяхното опазване, съхранение и поддържане в добро състояние произтича от самия закон – чл. 71, ал. 1 от ЗКН. Установената фактическа обстановка обуславя приложимост на административното производство по чл. 72, ал. 3 от ЗКН поради наличието на съществуващи обстоятелства, непосредствено застрашаващи недвижимата културна ценност от увреждане или разрушаване. С предвидените обезопасителни дейности в обжалвания административен акт се осъществяват целите в синхрон с превантивния, саниращ характер на процесното производство.

По изложените по-горе съображения съдът счита оспорените указания за законосъобразни, които не страдат от пороци по чл. 146 от АПК, обуславящи тяхната отмяна, поради което и подадената срещу тях жалба следва да бъде отхвърлена.

При този изход на спора и на основание чл. 143, ал. 3 от АПК на ответниците - главни инспектори в ГД „ИОКН“ на МК се дължат сторените по делото разноски, които са претендирани в срока за това и представляват юрисконсултско възнаграждение, което съдът определя съобразно чл. 37, ал.1 от Закона за правната помощ и чл. 24 от Наредбата за заплащането на правната помощ в размер на общо 150 евро.

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2 АПК, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ жалба, подадена от Народно събрание на Република България, представлявано от

председателя Р. Н. чрез юрк. С. и Г. срещу указания за аварийно-временно укрепване на основание чл. 72, ал. 3 от Закона за културното наследство вх. № 24-06-20/14.01.2026 г., издадени от експерти в СО, р-н „С.“ и инспектори в ГД „Инспекторат за опазване на културното наследство“ към Министерство на културата.

ОСЪЖДА Народното събрание на Република България да заплати на Министерство на културата сумата в размер на 150 /сто и петдесет/ евро разноски по делото.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване с касационна жалба в 14 - дневен срок от съобщаването му на страните пред Върховния административен съд на Република България.

ПРЕПИСИ от решението да се връчат на страните.

СЪД

ИЯ: